

Судова
реформа

Розширення способів судового захисту відповідно до проектів ГПК, ЦПК та КАС

Ганна Вронська,
Адвокат

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом

...Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Конституція України

Проект Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу та Кодексу адміністративного судочинства та інших законодавчих актів» (законопроект №6232 від 23.03.2017 року)

Способи судового захисту

Стаття 5 ГПК

Стаття 5 ЦПК

1. Здійснюючи правосуддя, [господарський суд] захищає права та інтереси фізичних і юридичних осіб, державні та суспільні інтереси у спосіб, визначений законом або договором.

2. У випадку, якщо закон або договір не визначають ефективного способу захисту порушеного права чи інтересу особи, яка звернулася до суду, суд відповідно до викладеної в позові вимоги такої особи може визначити у своєму рішенні такий спосіб захисту, який не суперечить закону.

Стаття 5. Право на звернення до суду та способи судового захисту (КАС)

1. Кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до адміністративного суду, якщо вважає, що рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень порушені її права, свободи або законні інтереси, і просити про їх захист шляхом...

2. Захист порушених прав, свобод чи інтересів особи, яка звернулася до суду, може здійснюватися судом також в інший спосіб, який не суперечить закону і забезпечує ефективний захист прав, свобод, інтересів людини і громадянина, інших суб'єктів у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Показання свідків

Стаття 88 ГПК

1. Показання свідка – це повідомлення про відомі йому обставини, які мають значення для справи. **Не є доказом показання свідка, який не може назвати джерела своєї обізнаності щодо певної обставини, або які ґрунтуються на повідомленнях інших осіб.**
2. На підставі показань свідків не можуть встановлюватися обставини (факти), які відповідно до законодавства або звичаїв ділового обороту відображаються (обліковуються) у відповідних документах.

*** Показання свідка викладаються ним письмово у заяві свідка. Підпис свідка на заяві посвідчується нотаріусом. Не вимагається нотаріальне посвідчення підпису сторін, третіх осіб, їх представників, які дали згоду на допит їх як свідків.

Письмове опитування учасників справи в якості свідків

Стаття 91 ГПК

1. Учасник справи має право поставити в першій заяві по суті справи або у додатку до неї **десять запитань** іншому учаснику справи про обставини, що мають значення для справи.
2. Учасник справи, якому поставлено питання іншим учасником справи, зобов'язаний надати вичерпну відповідь окремо на кожне питання по суті.

На запитання до учасника справи, який є юридичною особою, відповіді надає її керівник або інша посадова особа за його дорученням.

Електронні докази

Стаття 97 ГПК

Стаття 101 ЦПК

Стаття 99 КАС

1. Електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, яка містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема, електронні документи (в тому числі, текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), веб-сайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних й інші дані в електронній формі.

3. Учасники справи мають право подавати електронні докази в паперових копіях, посвідчених в порядку, передбаченому законом. **Паперова копія електронного доказу не вважається письмовим доказом.**

Експертиза: на замовлення учасників справи

Стаття 102 ГПК

Стаття 107 ЦПК

Стаття 104 КАС

1. Учасник справи має право подати до суду висновок експерта, складений на його замовлення.

5. У висновку експерта зазначається, що висновок підготовлено для подання до суду, та що експерт обізнаний про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок.

6. Експерт, який склав висновок за зверненням учасника справи, має ті ж права і обов'язки, що і експерт, який здійснює експертизу на підставі ухвали суду.

Експерт з питань права

Стаття 71 ГПК

Стаття 74 ЦПК

Стаття 69 КАСУ

Як експерт з питань права може залучатись особа, яка має науковий ступінь та є визнаним фахівцем у галузі права. Рішення про допуск до участі в справі експерта з питань права та долучення його висновку до матеріалів справи ухвалюється судом.

*** Висновок експерта у галузі права не є доказом, має допоміжний (консультативний) характер і не є обов'язковим для суду.

Витребування доказів

Стаття 82 ГПК

Стаття 80 КАС

8. У разі неповідомлення суду про неможливість подати докази, витребувані судом, або неподання таких доказів без поважних причин, **суд застосовує до відповідної особи заходи процесуального примусу, передбачені цим Кодексом.**

9. У разі неподання учасником справи (суб'єктом владних повноважень) витребуваних судом доказів без поважних причин або без повідомлення причин суд, залежно від того, яка особа ухиляється від їх подання та яке ці докази мають значення, **може визнати обставину, для з'ясування якої витребувався доказ, або відмовити у її визнанні, або розглянути справу за наявними в ній доказами,** а у разі неподання таких доказів позивачем – також залишити позовну заяву без розгляду.

Стаття 85. Витребування доказів (ЦПК)

8. У разі неповідомлення суду про неможливість подати докази, витребувані судом, а також за неподання таких доказів з причин, визнаних судом неповажними, суд застосовує до відповідної особи заходи процесуального примусу, передбачені цим Кодексом.

9. Притягнення винних осіб до відповідальності не звільняє їх від обов'язку подати витребувані судом докази.

10. У разі неподання учасником справи з неповажних причин або без повідомлення причин доказів, витребуваних судом, суд залежно від того, яка особа ухиляється від їх подання, а також яке значення мають ці докази, може визнати обставину, для з'ясування якої витребувався доказ, або відмовити у його визнанні, або може здійснити розгляд справи за наявними в ній доказами, або, у разі неподання таких доказів позивачем, – також залишити позовну заяву без розгляду.

Огляд доказів за їх місцезнаходженням

Стаття 83 ГПК

Стаття 86 ЦПК

Стаття 81 КАС

1. Письмові, речові і електронні докази, які не можна доставити в суд, **оглядаються за їх місцезнаходженням.**

7. В порядку, передбаченому цією статтею, суд за заявою учасника справи чи з власної ініціативи **може оглянути веб-сайт (сторінку)**, інші місця збереження даних в мережі Інтернет з метою встановлення та фіксування їх змісту. У разі необхідності для проведення такого огляду суд може залучити спеціаліста.

Огляд речових доказів, що швидко псуються

Стаття 84 ГПК

Стаття 87 ЦПК

Стаття 82 КАС

1. Речові докази, що швидко псуються, негайно оглядаються судом з повідомленням про призначений огляд учасників справи. Неявка цих осіб не перешкоджає огляду речових доказів.

Судові доручення щодо збирання доказів

Стаття 85 ГПК

Стаття 88 ЦПК

Стаття 83 КАС

1. Суд, який розглядає справу або заяву про забезпечення доказів, в разі виникнення потреби в збиранні доказів за межами його територіальної юрисдикції **може доручити відповідному суду вчинити певні процесуальні дії.**

Судова
реформа

Дякую за увагу!

Ганна Вронська,
Адвокат